

4. Milyen fenyegetéssel adott nyomatékot érveinek De Gaulle? Mi történt volna, ha beváltja fenyegetését?
5. Voltak-e De Gaulle-nak az általa felsoroltakon kívül személyes ambíciói is a párizsi bevonulással?
6. Ki, és mikor szabadította fel végül is Párizst?

14. A JALTAI NYILATKOZAT (1945. FEBRUÁR 11.)

...Winston S. Churchill, Nagy-Britannia miniszterelnöke, Franklin D. Rooseveltt, az Egyesült Államok elnöke, J. V. Sztálin, a Szovjetunió Népbiztosi Tanácsának elnöke, a külügyminiszterek, a vezérkari főnökök és más tanácsadók kíséretében találkoztak a Krími-félszigeten. [...]

A krími értekezlet eredményeiről [...] a következő nyilatkozatot tették:

I. NÉMETORSZÁG SZÉTZÚZÁSA

Megvizsgáltuk és megállapítottuk a három szövetséges nagyhatalomnak a közös ellenség végleges szétzúzására irányuló haditervét. [...] E tanácskozások minden tekintetben a legnagyobb mértékben kielégítőek voltak és a három szövetséges hatalom katonai erőfeszítéseinek minden eddiginél szorosabb összehangolására vezettek.

Teljes mértékben kölcsönösen tájékoztattuk egymást. Teljes egyetértéssel jóváhagytuk és részleteiben kidolgoztuk azoknak az új és még sokkal hatalmasabb csapásoknak az időpontját, kiterjedését és összehangolását, amelyeket hadseregeink, valamint légi haderőink kelet, nyugat észak és dél felől fognak Németország szívére mérni. [...] A náci Németország sorsa meg van pecsételve. A német nép, ha megkísérli folytatni a reménytelen ellenállást, vereségének következményeit csak még súlyosabbá teszi.

II. NÉMETORSZÁG MEGSZÁLLÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE

...Az elfogadott terv értelmében a három hatalom fegyveres erői külön-külön övezetet szállnak meg Németországban. A terv egybekapcsolt igazgatást és ellenőrzést irányoz elő Központi Ellenőrző Bizottság útján, amely a három hatalom főparancsnokaiból áll, Berlin székhellyel.

Megegyezés jött létre az iránt is, hogy a három hatalom felkéri Franciaországot, hogy – amennyiben óhajtja – vállalja egy övezet megszállását, és vegyen részt tagként az Ellenőrző Bizottságban. A francia övezet határát a négy érdekelt kormány fogja megállapítani. [...]

Megmásíthatatlan célunk a német militarizmus és nácizmus szétzúzása, és olyan biztosítékok megteremtése, hogy Németország soha többé ne zavarhassa meg a világ békéjét. Eltökéltük, hogy az egész német fegyveres erőt leszereljük, és elbocsátjuk a német vezérkart, amely ismételten feltámasztotta a német militarizmust, mindörökre feloszlatjuk; az egész német hadfelszerelést elszállítjuk, vagy megsemmisítjük, az egész német ipart, amelyet haditermelésre lehetne felhasználni, megsemmisítjük vagy ellenőrzés alá helyezzük; az összes háborús bű-

nösöket bíróság elé állítjuk, és haladéktalanul és igazságosan megbüntetjük, ugyanakkor megköveteljük a németek által okozott pusztítások természetben való jóvátételét; eltöröljük a föld színéről a náci pártot, a náci törvényeket, szervezeteket és intézményeket; kiküszöböljük a náciizmus és militarizmus mindennemű befolyását a közhivatalokból, a német nép kulturális és gazdasági életéből [...].

Nem célunk a német nép megsemmisítése, de csak akkor, ha a náciizmus és militarizmus gyökeresen ki lesz irtva, lesz remény arra, hogy a német nép méltó életet éljen, és megtalálja helyét a nemzetek közösségében.

III. A NÉMETORSZÁG ÁLTAL TELJESÍTENDŐ JÓVÁTÉTEL

[...] méltányosnak találtuk, hogy Németországot az okozott károk teljes és lehető legnagyobb mértékű természetbeni megtérítésére kötelezzük. Jóvátételei Bizottságot fogunk létesíteni, amelyet utasítunk, hogy vizsgálja meg a Németország által a szövetséges országoknak okozott károk megtérítésének mértékét és módozatait. A Bizottság székhelye Moszkvában lesz.

IV. AZ EGYESÜLT NEMZETEK ÉRTEKEZLETE

Elhatároztuk, hogy szövetségeseinkkel együtt a lehető leghamarabb általános nemzetközi szervezetet létesítünk a béke és biztonság fenntartása céljából. [...] Megegyeztünk abban hogy 1945. április 25-ére San Franciscóba, az Egyesült Államokba összehívjuk az Egyesült Nemzetek értekezletét, hogy az előkészítse ennek a szervezetnek az alapokmányát. [...]

V. NYILATKOZAT A FELSZABADÍTOTT EURÓPÁRÓL

Kidolgoztunk és aláírtunk egy Nyilatkozatot a felszabadított Európáról. E Nyilatkozat előírja a három hatalom politikájának egybehangolását és közös eljárását a felszabadított Európa politikai és gazdasági kérdéseinek demokratikus szellemben történő megoldása tekintetében. [...]

VI. LENGYELORSZÁG

...Lengyelországnak a Vörös Hadsereg által történt teljes felszabadítása folytán, ebben az országban új helyzet állt elő. Ez megköveteli egy olyan ideiglenes lengyel kormány megalakítását, amely szélesebb alapra támaszkodhatik, amint az Nyugat-Lengyelország nemrégén történt felszabadítása előtt lehetséges volt. Ennélfogva a Lengyelországban jelenleg működő ideiglenes kormányt szélesebb demokratikus alapon át kellene szervezni mind a Lengyelországban élő, mind a külföldön tartózkodó demokratikus vezetők bevonásával. [...] Ez a lengyel kormány köteles lesz a legrövidebb időn belül szabad és kényszer-től mentes választásokat kiírni az általános választójog és titkos szavazás alapján. [...]

Lengyelország keleti határának a Curzon-vonalat kell követnie, bizonyos szakaszokon öt-nyolc kilométer mélységű eltérésekkel Lengyelország javára. A három kormányfő elismeri, hogy Lengyelországnak jelentékeny területi növekedésben kell részesülnie északon és nyugaton. [...]

VII. JUGOSZLÁVIA

Megegyeztünk abban, hogy Tito marsallnak és dr. Subasicsnak javasoljuk, hogy a közöttük létrejött [...] egyezmény alapján alakítsanak új kormányt. [...] az új kormány [...] nyilatkoztassa ki, hogy

1. Jugoszlávia Nemzeti Felszabadításának Antifasiszta Tanácsát (AVNOJ) kiszélesítik az utolsó jugoszláv parlament (szkupstina) azon tagjaival, akik nem kompromittálták magukat az ellenséggel való együttműködés által, és ekként olyan testületet alakítanak meg, amely ideiglenes parlamentnek lesz nevezhető. [...]

2. A Jugoszlávia Nemzeti Felszabadításának Antifasiszta Tanácsa által hozott törvényeket később az Alkotmányozó Nemzetgyűlés elé terjesztik megerősítés végett.

Jalta, 1945. február 11.

Winston S. Churchill
Franklin D. Roosevelt
J. V. Sztálin

Forrás: Halmosy, 600–606.

1. A háború mely szakaszában rendezték a jaltai konferenciát? Keresd meg azokat a részleteket, amelyek bizonyítják, hogy e dokumentum még a háború alatt keletkezett!
2. Miért hangsúlyozza nyilatkozat többször is a szövetségesek teljes egyetértését?
3. A nyilatkozat alapján emeld ki azt a két legfontosabb alapelvet amelyek alapján a szövetségesek rendezni akarták a háború utáni Európa ügyeit!
4. Hogyan tervezték el Németország semlegesítését és „átállítását” a békére? Mi minden bizonyítja, hogy a vesztes Németország elveszíti szuverenitását?
5. Milyen szerepet szántak a franciáknak? Miért adtak egyáltalán szerepet a franciáknak?
6. Miért foglalkoztak külön Lengyelországgal? Mely országok kárára igazították ki határait? Miért nem kaphatták vissza a lengyelek a háború előtti határaikat?
7. Miért tartották fontosnak Lengyelország és Jugoszlávia esetében a háború során kialakult politika helyzet megváltoztatását? Milyen intézkedésekkel vélték elérni ezt a célt? Melyik szövetséges fél érdekeit szolgálták e változások?
8. Milyen szervezet létrehozását határozták el?

15. NÉMETORSZÁG VERESÉGE (1945. MÁJUS 8.). ALBERT SPEER HITLER UTOLSÓ PARANCSAIRÓL

A megbeszélés befejeződött, elmúlt éjfél, és beköszöntött a 40. születésnapom. Kértem Hitlert, még egy percet beszélhessek vele. Beszólította az inas – „Hozza a fényképet, amelyet alá kell írnom!” –, és szívélyes születésnap-i jókívánságokkal átadta azt az arany felségjeles vörös bőrkazettát, amelyben az